

FAABORG-MIDTFYN
KOMMUNE

Handleguide Børn og unge

En handleguide
til dig, der arbejder
med børn og unge
i Faaborg-Midtfyn
Kommune

FORORD

EN HANDLEGUIDE TIL DIG, DER ARBEJDER MED BØRN OG UNGE I FAABORG-MIDTFYN KOMMUNE

Denne handleguide er for ledere, medarbejdere og ansatte, der møder børn og unge i deres hverdag. Guiden indeholder beskrivelser af, hvad du særligt skal være opmærksom på – og der er en række retningslinjer for, hvad du skal gøre i bestemte situationer.

Den sammenhængende børnepolitik er rammen for samarbejdet på tværs af fagområderne, og udgangspunktet for handleguiden er relationerne omkring det enkelte barn.

Udgangspunktet er, at forældrene har ansvaret for deres børn, men nogle gange kommer forældre, børn og unge i situationer, som gør, at forældrene ikke kan løfte hele ansvaret alene. Så må omgivelserne træde til.

Ansatte, der arbejder med børn og unge i Faaborg-Midtfyn Kommune, udgør en meget væsentlig del af børnenes omgivelser. Som ansat har du derfor en særlig forpligtelse til at være opmærksom på, om de børn og unge, du møder, er i en situation, der kræver hjælp fra omgivelserne. Denne

handleguide beskriver, hvornår du har pligt til at handle.

Det er en grundlæggende værdi, at vi som kommune skaber rammer for, at alle børn og unge i Faaborg-Midtfyn Kommune bliver sikret god trivsel, gode læringsvilkår og sunde rammer, så de får en barndom med bedst mulig udvikling på det personlige, fysiske, sociale og faglige plan.

I denne handleguide er der beskrivelser af procedurer, der træder i kraft, når løsning af problemer kræver bidrag fra flere instanser i kommunen. Det er vores forventning, at handleguiden vil bidrage til at skabe klarhed over roller og forpligtelser for dig og for de mange andre, som er ansat til at arbejde med børn og unge i Faaborg-Midtfyn Kommune.

Handleguiden er udarbejdet som en del af et tværfagligt samarbejde, og indholdet har været til høring hos relevante parter.

Jakob Holm
Udvalgsformand

Hans Jørgensen
Borgmester

INDHOLD

Forord	02
1. Hvem har ansvaret?	03
2. Formål	03
3. Signaler	03
4. Børnelinjen	04
5. Sådan skal du og dine kolleger agere	05
6. Lokalmødet	11
7. Underretning	13
8. Støtte i hverdagen	14

Udgivet i marts 2012
af fagsekretariatene:

- Børne- og Ungerådgivningen
- Dagtilbud Børn
- Undervisning
- Sundhed og Handicap

1. HVEM HAR ANSVARET?

Alle offentligt ansatte har et udvidet ansvar over for de børn og unge, de møder som led i deres faglige arbejde. Alle medarbejdere på børne- og ungeområdet har en særlig opgave i forhold til at handle på de problemstillinger, der opstår i relation til specifikke børn og unge.

Medarbejderne forventes at kunne opfange og forstå de signaler, som børn i problemer udviser. I samarbejde med forældrene kan medarbejderne henvise til andre instanser, hvis det er nødvendigt for, at barnet og dets forældre kan få den rigtige hjælp.

Hvis du som ansat får en bekymring for et barn, skal du altid drøfte det med nærmeste leder. Lederen har herefter ansvaret for at agere ud fra oplysningerne.

1.1 BØRNS TRIVSEL, ADFÆRD OG SIGNALER

Handleguiden beskriver, hvilke signaler børn kan sende som tegn på, at der kan være grund til faglig undren eller bekymring. Herudover er der opstillet retningslinjer for, hvordan den enkelte faggruppe agerer, faggruppernes ansvar i forbindelse med skærpet underretningspligt samt støttepunkter til, hvordan en underretning udformes og sagsbehandles.

2. FORMÅL

Formålet med handleguiden er:

- at sikre den tværfaglige kvalitet og koordinering af særlig støtte og hjælp til de børn, hvis adfærd og udvikling er truet
- at sikre, at den kommunale sundheds-tjeneste, dagplejen, personale i SFO, daginstitutioner og skoler, socialrådgivere og PPR er bevidste om deres ansvar og handlemuligheder, når et barns adfærd eller udvikling vækker faglig undren eller bekymring
- at skærpe opmærksomheden på mulighederne i det tværfaglige samarbejde, så børn og forældre får den nødvendige hjælp.

3. SIGNALER

Signaler, der giver anledning til bekymring kan f.eks. være:

- uforståelig eller pludselig ændret adfærd
- manglende udvikling eller ændring i trivslen
- manglende eller ændrede relationer i de forskellige fællesskaber barnet indgår i.

Det er afgørende at dele enhver bekymring med forældrene. I nogle tilfælde kan de enkelte faggrupper i samarbejde med forældrene ændre en bekymrende adfærd eller udvikling hos barnet. I andre tilfælde er det nødvendigt at inddrage andre faggrupper, den øvrige familie og det udvidede netværk.

Husk altid samtykke fra forældremyndighedsindehaveren, når du inddrager andre.

Signaler hos barnet kan f.eks. være:

3.1 FYSISKE FORHOLD

- hyppige eller pludseligt opståede sygdomsperioder
- belastende kroniske sygdomme
- hyppigt fravær
- langvarig stresspåvirkning
- motoriske problemer
- trivselsproblemer, passivitet, hyperaktivitet
- stor overvægt eller ekstrem undervægt
- problemer med syn, hørelse eller andre sanser
- mærker efter vold, misrøgt
- misbrugsproblemer.

3.2 PSYKISKE FORHOLD

- mangelfuld sproglig udvikling
- intellektuelle vanskeligheder, retardering, regressive træk
- psykiske afvigelser, markant nervøsitet eller ængstelse
- følelsesmæssige forstyrrelser
- ekstrem påvirkelig af uro
- manglende koncentration/letaflædelig
- ændret adfærd
- kontaktproblemer, tilbagetrukkethed, appellerende, krævende
- aggressivitet
- overansvarlighed
- kriminalitet.

3.3 FORHOLD I FAMILIEN, DER BEGRUNDER SÆRLIG OPMÆRKSOMHED

- svære kommunikationsproblemer udadtil
- hyppige somatiske klager hos familied medlemmer
- mangelfuld støtte fra familie/netværk
- akutte kriser, død, ulykke i familien eller i det nære netværk.

3.4 FORSTÆRKENDE FAKTORER

- familier tilhørende marginaliserede grupper
- psykiske sygdomme hos forældrene
- svagt begavede forældre
- overambitiøse forældre
- overbeskyttende forældre
- familier med afvigende livsstil
- familier, der ofte flytter
- meget gamle/meget unge forældre

- kriminalitet
- religiøs fanatisme
- arbejdsløshed
- vold i familien
- misbrug af alkohol, stoffer, medicin, spil mv.
- langvarig stresspåvirkning
- traumatiserede familier
- børn anbragt uden for eget hjem.

3.5 SÆRLIG OPMÆRKSOMHED PÅ SPÆDBØRNS SIGNALER (0-1 ÅR)

- vigende blik
- afvisning eller modstand mod samspil
- apati
- væksthæmning
- spiseproblemer, opkast
- irritabilitet
- søvnforstyrrelser
- stigende dårlig sutteevne
- brud, blå mærker
- bevidsthedssvækkelse
- vejrtrækningsproblemer og kramper.

3.6 SÆRLIGE SIGNALER VEDRØRENDE DEN KOMMUNALE TANDPLEJE

- mange carieslæsioner
- barnet kvier sig for at åbne munden
- blå mærker eller sår i huden, på hoved eller hals
- flænger i læberne
- orale symptomer
- brandsår efter cigaretter
- skader på tænder efter fald/slag – er de påførte eller skyldes de uheld?

4. BØRNELINJEN

Børnelinjen er en skematisk beskrivelse af børn og unge med forskelligt trivselsniveau på en skala fra 1–5. Man kan vurdere et barn forskelligt i forhold til forskellige perspektiver og fagligheder. Det er fagpersonerne, der i samarbejde med forældrene, vurderer forholdenes betydning for barnets trivsel. Det er hensigten med brugen af børnelinjen, at den skaber opmærksomhed på både fald og forbedring i trivsel.

Børnelinjen er dels et redskab til dialog og dels et handleværktøj.

Børnelinjen bliver brugt som redskab til at reflektere over de sammenhænge, som barnet eller den unge indgår i, ved at inddrage familiens og fagpersoners forskellige perspektiver på barnets og den unges ressourcer og udfordringer.

Børnelinjen bliver også brugt til at kvalificere, hvilket samarbejde og hvilken støtte, der er brug for.

”

Det er hensigten med brugen af børnelinjen, at den skaber opmærksomhed om børns trivsel – og ændringer i denne.

5. SÅDAN SKAL DU OG DINE KOLLEGER AGERE

Du skal altid drøfte en bekymring med din nærmeste leder og som udgangspunkt også med forældrene og barnet.

Er barnets udvikling eller udviklingsmuligheder ikke tilfredsstillende, involveres forældrene i bekymringen og bliver medspillere og medansvarlige.

Dette afsnit beskriver, hvordan du og dine kolleger inden for de enkelte faggrupper skal agere, når I er bekymrede over et barn eller en ungs signaler, adfærd eller udvikling.

5.1 DEN KOMMUNALE SUNDHEDSTJENESTE

Her beskrives en række handlemuligheder for ansatte i Den Kommunale Sundhedstjeneste. Handlemulighederne er forskellige i forhold til børnenes alder.

5.1.1 0-1-ÅRIGE:

Sundhedsplejen intensiveres via:

- hyppigere hjemmebesøg
- samarbejde med barnets dagtilbud fx i form af konsulentfunktion
- eventuel formidling til andre instanser (læge, PPR, Børne- og Ungerådgivningen)
- evaluering af indsats med de implicerede parter
- hjemmebesøg sammen med anden faggruppe – fx pædagog, socialrådgiver, PPR-medarbejder o.a.
- henvendelse til dagplejen, hvis sundhedsplejersken oplever, at der er brug for en særlig opmærksomhed på forældrenes kompetencer. Der bliver udarbejdet indsatsplan til dagplejen
- deltagelse i lokalmøder
- deltagelse i relevante ad hoc-møder.

5.1.2 1-6-ÅRIGE:

Sundhedsplejen fortsættes ved:

- hjemmebesøg hos børn med særlige behov og/eller trivselsproblemer
- konsulentfunktion for barnets dagtilbud
- eventuel henvisning til egen læge eller inddragelse af det tværfaglige team
- deltagelse i lokalmøder
- deltagelse i relevante ad hoc-møder.

5.1.3 SKOLEELEVER:

I forhold til skoleelever kan Den Kommunale Sundhedstjeneste tilbyde følgende til barnet/den unge og forældrene:

- samtale(r)
- supplerende undersøgelse og vejledning, eventuelt henvisning til andre faggrupper
- konsulentfunktion i forhold til skole og SFO i sundhedsspørgsmål
- deltagelse i lokalmøder
- deltagelse i relevante ad hoc møder
- inddragelse af det tværfaglige team eller underretning til Børne- og Ungerådgivningen i samarbejde med forældrene.

5.2 ERGOTERAPEUTER OG FYSIOTERAPEUTER MED SPECIALE I BØRN

Giver barnets sansemotoriske udvikling eller udviklingsmuligheder grund til bekymring involveres forældrene, som forbliver medansvarlige.

5.2.1 0-6-ÅRIGE

- tidlig forebyggende indsats
- undersøgelse og beskrivelse af barnets kompetencer og vanskeligheder
- råd og vejledning til forældre, dagplejere og institutioner.

5.2.2 SKOLEELEVER:

Skolebørn med sansemotoriske problemstillinger kan få råd og vejledning på lokalmøder eller andre ad hoc-møder.

5.3 DEN KOMMUNALE TANDPLEJE

Den kommunale tandpleje ser størstedelen af kommunens børn.

Adfærd og observationer, der skal være opmærksomhed på:

- mange carieslæsioner
- barnet vil ikke åbne munden
- blå mærker eller sår i huden, på hoved eller hals
- flænger i læberne
- orale symptomer
- brandsår efter cigaretter
- skader på tænder efter fald/slag – er de påførte, eller skyldes de uheld?
- mange udeblivelser.

Din undren eller bekymring drøftes med forældre og nærmeste leder og I drøfter hvordan hjemmet og tandlægen kan samarbejde om indsatsen – der udarbejdes indsatsplan med hjælp fra tandlægen.

5.4 DAGTILBUD

Som dagplejer eller medarbejder på en daginstitution, tilbringer du mange timer dagligt sammen med barnet. Hvis der er tegn på bekymring, skal du følge nedenstående procedure:

- drøft altid din faglige undren eller bekymring med dagplejepædagogen
- dagplejer/pædagog drøfter bekymring med forældre
- dagplejer/pædagog drøfter bekymring i deres interne netværk
- der udarbejdes indsatsplaner i samarbejde med familien. Herunder drøftes det, hvordan der kan samarbejdes om at støtte barnets udvikling, adfærd og trivsel
- det aftalte beskrives i indsatsplaner, der iværksættes
- indsatsen evalueres løbende, og der sættes nye mål
- der inddrages andre faggrupper - eventuelt konsultativt. Dette medfører igen ændringer i indsatsplanen
- udebliver den ønskede ændring i barnets udvikling, trivsel eller adfærd har dagplejepædagogen eller den daglige leder ansvaret for, at barnets udvikling, trivsel eller adfærd tages op tværfagligt - eventuelt på lokalmøde - og for eventuelt at lave en indstilling eller en underretning til Børne- og Ungerådgivningen
- dagplejepædagogen og den daglige leder har altid ansvaret for det videre forløb - som skal sikre barnets trivsel, så længe barnet er i den pågældende institution
- dagtilbuddet skal som supplement til andre faggruppers indsats forsat udarbejde indsatsplaner for arbejdet i institutionen.

Det er altid lederen, der har ansvaret for barnets trivsel og udvikling, så længe barnet er i den pågældende institution. ▶

”

Giver barnets sansemotoriske udvikling eller udviklingsmuligheder grund til bekymring involveres forældrene, som forbliver medansvarlige.

Med afsæt i dagtilbuddets indsatsplaner samt den pædagogiske psykologiske vurdering (PPV) fra PPR, kan forældre og institution/dagpleje ansøge Fagsekretariatet Dagtilbud Børn om ekstra støtte. Alle ansøgninger om ekstra støtte indebærer, at fagsekretariatet afholder hjemmebesøg i familien, hvor forældrenes tanker og observationer bliver drøftet.

Fagsekretariatet administrerer og bevilger følgende støttetyper:

- specialtilbud til børn med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der ikke kan dækkes af dagtilbud efter Dagtilbudsloven
- specialgruppe i daginstitution i en kortere eller længere periode
- plads i en institution med særlige kompetencer i en kortere eller længere periode
- særlige, midlertidige støttepædagogiske indsatser i det almindelige tilbud, som rækker ud over det almenpædagogiske personales kompetencer.

Med afsæt i indsatsplaner, PPV eller anden udredning og i forbindelse med hjemmebesøget afgør Fagsekretariatet, hvilken støttetype, der eventuelt kan bevilges.

5.5 SKOLER OG SKOLEFRITIDS-ORDNINGER (SFO)

Som lærer eller medarbejder i en SFO, er du i daglig kontakt med barnet/den unge, og skal være opmærksom på de signaler, som kan ses, når barnet eller den unge er alene eller sammen med andre. Er der årsag til bekymring, skal du følge nedenstående procedure:

- klasselæreren drøfter barnets problemer med forældrene, klassens lærerteam, ledelsen og SFO, og rådfører sig konsultativt med andre faggrupper.

Der udarbejdes en indsatsplan for:

- den pædagogiske indsats på skolen
- samarbejde med forældre og andre faggrupper
- evaluering af indsatsen.

Barnets situation drøftes på lokalmøde. Lederen har altid ansvaret for det videre forløb, som skal sikre barnets trivsel, så længe barnet er i den pågældende skole/institution.

Elever med vidtgående støttebehov og som skolen ikke forventes at rumme inden for den almindelige undervisning og tildelte ressource (se *Beskrivelse af elevgruppen, der ikke forventes rummet i grundskolen*), kan

eventuelt visiteres via Fagsekretariatet for Undervisning.

Skolen udarbejder visitationsskema i overensstemmelse med proceduren og tidsfristerne i årshjulet.

Fagsekretariatet for Undervisning forestår herefter visitation til såvel kommunens egne specialtilbud; specialklasser (generelle indlæringsvanskeligheder), heldagsundervisning (AKT-elever) og heltidsundervisning i ungdomsskolen, som til specialundervisningstilbud uden for kommunen. Beslutning om enkeltintegration og/eller tildeling af støttetimer ligger også i Fagsekretariatet for Undervisning og sker i dialog med skolen.

5.6 BØRNE- OG UNGE-RÅDGIVNINGEN (BUR)

I Fagsekretariatet Børne- og Ungerådgivningen er der to funktionsområder, som arbejder med børn og unge:

- PPR, som yder pædagogisk og psykologisk rådgivning og vejledning
- socialfaglig funktion, som har det overordnede myndighedsansvar samt råd og vejledning.

5.6.1 PPR

PPR yder rådgivning og vejledning til institutioner og skoler i forhold til at understøtte deres arbejde omkring børn og unges trivsel, udvikling og læring, jf. Folkeskoleloven og Bekendtgørelse om folkeskolens specialpædagogiske bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen.

PPR arbejder med alle børn og unge mellem 0 og 18 år, der har særlige forudsætninger og behov. Det kan fx dreje sig om børn og unge med sproglige eller indlæringsmæssige vanskeligheder eller børn, hvis trivsel, adfærd og samspil med andre børn og voksne vækker bekymring. Det kan også dreje sig om børn og unge med forskellige former for funktionsnedsættelser eller gennemgribende udviklingsforstyrrelser.

PPR's pædagogiske psykologiske konsulenter fungerer som faste samarbejdspartnere på alle institutioner og skoler.

5.6.1.1 Henvendelse til PPR

Det er lederen, der kontakter den relevante konsulent i PPR og fremlægger bekymringen eller problemstillingen, der ønskes dialog om. Det afklares om institutionens/skolens egne indsatser kan afhjælpe bekymringen/problemstillingen eller om der er behov for at indlede et forebyggende konsultativt forløb efter aftale og i samarbejde med forældrene.

Et forebyggende konsultativt forløb tager typisk udgangspunkt i et møde mellem forældrene, eventuelt barnet selv, pædagoger og/eller lærere, institutions- eller skoleleder og PPR, hvor nye tiltag drøftes (indsatsplan) aftales og afprøves i en periode inden næste møde.

Et forebyggende konsultativt forløb kan strække sig over tre møder.

Hvis der herefter er behov for yderligere inddragelse af PPR, fremsendes en indstilling til PPR efter aftale med PPR konsulenten.

Socialrådgiverne arbejder med børn og unge, der har behov for særlig støtte og hvor indsatsen overfor barnet vil have væsentlig betydning efter reglerne i Lov om Social Service.

5.6.1.2 Indstilling til PPR

Der er udarbejdet en skabelon til indstilling til PPR, som findes på kommunens hjemmeside under Børne- og Ungerådgivning. Indstillingsskemaet sendes elektronisk til Børne- og Ungerådgivningen via din Digitale Postkasse på borger.dk (forældre) eller virk.dk (institutioner/skoler).

Et barn eller barnets forældre kan altid selv henvende sig direkte til PPR.

Når indstillingen er modtaget, oprettes en PPR-sag på barnet og institutionens/skolens PPR-konsulent går i gang med en mere udredende beskrivelse og vurdering af barnets og kontekstens kompetencer og potentialer, muligheder og udfordringer.

PPR-konsulenten kan efter behov inddrage andre PPR-fagligheder efter aftale med forældrene.

PPR udarbejder en PPV (pædagogisk psykologisk vurdering) i samarbejde med barnet, forældrene, institutionen og/eller skolen.

Den pædagogiske psykologiske vurdering indeholder en beskrivelse af barnets kompetencer og potentialer i sammenhæng med den lokale kontekst og et eller flere forslag til indsatser, der vil tilgodese barnets muligheder og udfordringer.

5.6.2 SOCIALFAGLIG FUNKTION

5.6.2.1 Socialrådgiverne

Socialrådgiverne arbejder med børn og unge, der har behov for særlig støtte og hvor indsatsen over for barnet vil have væsentlig betydning efter reglerne i Lov om Social Service. Inden for lovens område er der følgende arbejdsområder:

- der tilbydes gratis råd og vejledning til alle børn/unge og forældre/familier, der søger rådgivning
- når socialrådgiveren vurderer, at et barn eller en ung har behov for særlig støtte, udarbejder socialrådgiveren en systematisk, tværfaglig, helheds- og ressourceorienteret børnefaglig undersøgelse, hvor både det professionelle og det udvidede netværk inddrages. Undersøgelsen danner grundlag for beslutning om evt. iværksættelse af særlig foranstaltning
- vurderes det af væsentlig betydning af hensyn til et barns særlige behov for støtte, kan der træffes afgørelse om foranstaltning i henhold til Lov om Social Service
- afgørelse om foranstaltninger for barnet/den unge, forældrene/familien træffes med samtykke fra forældrene. I særligt vanskelige tilfælde kan der træffes beslutninger om foranstaltninger uden samtykke.

5.6.2.2 Hvad er en børnefaglig undersøgelse?

Hvis Børne- og Ungerådgivningen vurderer, at barnet har brug for særlig støtte, fx på baggrund af den indkomne underretning, skal BUR's socialfaglige funktion sørge for, at barnets forhold undersøges. Dette skal som udgangspunkt ske i forståelse med forældrene.

Undersøgelsen skal inddrage og indeholde oplysninger om fra relevante fagfolk fx sundhedsplejerske, lærere, pædagoger, egen læge o.a., som i kraft af deres arbejde har viden om barnet og barnets familie. Herudover skal barnet, familien og det udvidede netværk inddrages.

5.6.2.3 Den børnefaglige undersøgelse indeholder bl.a. oplysning om:

Barnets sundhedsforhold, skoleforhold og læring, fritidsforhold og venskaber. Udvikling og adfærd – herunder følelsesmæssig og adfærdsmæssig udvikling, identitet, social fremtræden og selvstændighed, endvidere familieforhold og familierelationer. Herudover forældrenes grundlæggende evne til at give omsorg, følelsesmæssig varme, stimulering, vejledning og grænse-sætning samt stabilitet. Endvidere beskrives familiens historie og funktion, slægtninge og andre i familiens netværk, boligen, beskæftigelse, økonomi, familiens relationer til omgivelserne – familiens sociale integration og lokalsamfundsressourcer.

Den børnefaglige undersøgelse skal danne grundlag for, om der skal iværksættes foranstaltninger og i givet fald hvilke.

5.7 ÅBEN RÅDGIVNING

Børne- og Ungerådgivningens tværfaglige team tilbyder sammen med Den Kommunale Sundhedstjeneste denne rådgivning én gang månedligt til alle institutioner, skoler og SSP. Der bliver ikke drøftet konkrete sager, og der bliver ikke oprettet en sag.

Rådgivningen ligger den sidste torsdag i hver måned kl. 14–16.30 og foregår på Børne- og Ungerådgivningens administrationskontor. Rådgivningsteamet består af en sundhedsplejerske, socialrådgiver samt en PPR medarbejder. Tilbuddet retter sig mod ledere og personale, der er i tvivl om et barns/en families trivsel. Rådgivningen er altid anonym. Rådgivning skal sikre afklaring i forhold til det videre forløb. Forældre kan bruge rådgivningen anonymt.

Ønske om rådgivning meddeles fredagen inden til den lokale sekretær i Børne- og Ungerådgivningen. Børne- og Ungerådgivningen vil efterfølgende give besked om tidspunkt for rådgivningen. Der afsættes 45 minutter pr. rådgivning.

Trivsel

GOD TRIVSEL

Biografisk præsentation

- ▶ Både omverdens- og selvrefererende
- ▶ Selvrepræsentation og jeg-sprog
- ▶ Dialogkompetencer
- ▶ Temaer i det personlige sprog
- ▶ Rolleleg i samspil med jævnaldrende

Sprog

- ▶ Anvender og forstår sprog og symbolsk tænkning
- ▶ Mentaliseringssevne
- ▶ Fantasi
- ▶ Symbollege
- ▶ Glæde ved samvær med jævnaldrende
- ▶ Decentrering
- ▶ Hensigtsmæssige omsorgs- og trøste-strategier

Socialitet og empati

- ▶ Dele følelser, hensigter og oplevelser
- ▶ Social referering
- ▶ Triangulering
- ▶ Intimitet og empati
- ▶ Impuls og selvkontrol
- ▶ Fælles opmærksomhed

Selvværd

- ▶ Livlig og nysgerrig
- ▶ God og glad øjenkontakt
- ▶ Søge spejling og bekræftelse via kontakt
- ▶ Imitation og in-samspil
- ▶ Ivrig og engageret grundtoner

Børnelinjens skaleringer

1. BØRN I TRIVSEL

2. BØRN I FALDENDE TRIVSEL

GRAD AF TRIVSEL OG FOREBYGGELSE

Primær forebyggende

Primært forebyggende

BESKRIVELSER AF BARNETS GRAD AF BELASTNING

Børn, der er i stand til at sanse, lære og udvikle sig og give udtryk for egne behov og ressourcer.

Børn, der evner at indgå i og skabe positive relationer til børn og voksne.

Børn, der har tro på eget værd, og som formår at søge hjælp, når de får brug for det.

Børn, der tror på, at de har indflydelse på eget liv.

Børn, der bliver udsat for enkelte forbigående belastninger.

Børn, der bliver påvirket fysisk, psykisk eller socialt og giver lettere tilbagevendende signaler om midlertidig mistrivsel.

Børn, der ændrer adfærd i én eller flere af de relationer, de indgår i.

TYPER AF SAMARBEJDE

Almindeligt samarbejde mellem forældre og skole/daginstitution;

- samtaler med forældre og barn
- forældremøder
- elevplaner
- differentiering.

Jeg (vi) kan i egen faggruppe/institution alene, sammen med familien, afhjælpe barnets/familiens vanskeligheder.

Barnets udvikling bliver drøftet med kolleger og lederen.

Jeg involverer altid andre fagligheder, når jeg er i tvivl.

For det konkrete barn udarbejdes en indsatsplan, som følges af skole/institution og forældre i samarbejde.

Eventuelt lokalmøde og ny indsatsplan.

TYPER AF STØTTE

Det er en grundlæggende værdi, at kommunen skaber rammerne for, at alle børn og unge i Faaborg-Midtfyn Kommune bliver sikret god trivsel, gode læringsvilkår og sunde rammer, så de får en barndom med bedst mulig udvikling på det personlige, fysiske, sociale og faglige plan.

Medarbejdere, institutioner og skoler arbejder ud fra, at børn og unge med behov for særlig støtte bliver mødt individuelt, at problemer ofte bliver løst bedst inden for de netværk og fællesskaber, der er en ressource for barnet, og at der ikke sker en udskillelse fra fællesskabet.

Den tidlige indsats sker i lokalområdet, og det er de lokale kompetencer og ressourcer, der bliver bragt i spil tæt på problemernes opståen.

Her gør man brug af udlagte midler til skoler og institutioners interne støtteforanstaltninger.

De enkelte institutioner og skoler har en klar lokal plan for støtteforanstaltningerne.

AKTØRER

Institutioner/skole/forebyggende system.

Institutioner/skole/forebyggende system.
Eventuelt inddragelse af PPR.

<p>rrig enkontakt og øjen- nitative gerede</p>	<p>Det sociale menneske</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Viser glæde ved kontakt ▶ Er kontaktsøgende ▶ Glæde ved væren ▶ Ontologisk tillid ▶ Grundtoner domineret af vitalitet 	<p>Skrøbelig selv værd</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Begrænset eller ingen øjenkontakt ▶ Utryk og klæbende øjenkontakt ▶ Vitalitetssvækket ▶ Hyperaktiv ▶ Triste, alvorlige eller vrede grundtoner 	<p>Begrænset socialitet og empati</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Begrænset eller ingen intersubjektiv deling ▶ Mere optaget af ting end mennesker ▶ Begrænset eller ingen decentring ▶ Begrænset eller ingen social referering ▶ Ingen eller begrænsede omsorgs- og trøste-strategier ▶ Begrænset intimitet og empati 	<p>Begrænset sprog</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Begrænset ordforråd: impressivt og ekspressivt sprog ▶ Begrænset selv-repræsentation ▶ Begrænset fantasi ▶ Mere optaget af fantasien end af virkeligheden ▶ Begrænsede lege-kompetencer 	<p>Diffus biografisk repræsentation</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Begrænset lege-, forhandlings- og samarbejdskompetencer ▶ Nederlagsprægede narrativer ▶ Angstprægede narrativer ▶ Fragmenterede narrativer ▶ Begrænset eller intet jeg-sprog ▶ Primært omverdens-refererende ▶ Psykisk reaktans
--	--	---	--	---	--

3. BØRN I RISIKO

Primært og sekundært forebyggende

Børn, hvis ændrede adfærd, trivsel og relationer bekymrer os.
Børn, hvis omgivelser eller netværk bekymrer os.
Børn med manglende tiltro til eget værd, samt ringe modstandskraft og åbenhed for at modtage støtte.
Børn, der i en afgrænset periode har behov for meromsorg og støtte.

Jeg (vi) kan i egen faggruppe/institution, sammen med familien, afhjælpe den del af barnets/familiens vanskeligheder, som vi har med at gøre.
Jeg kender andres faglighed og konkrete indsats, trækker direkte/indirekte på deres viden og ydelser.
Der bliver afholdt lokalmøde.
Den udarbejdede indsatsplan bliver fulgt nøje og evalueret.

Her sker der en udvidet støtte i forhold til indsatsplanen.
Intensiveret dialog med forældre, familien og netværket om indsatsplanen for barnet.

Institutioner/skole/forebyggende system.
Eventuelt indstilling til PPR.
Eventuelt underretning til Børne- og Ungerådgivningen.
Børne- og Ungerådgivningens og Sundhedstjenestens interne tværfaglige team kan beslutte forebyggende tiltag.

4. TRUEDE BØRN MED BEHOV FOR HJÆLP

Sekundært og tertiært forebyggende

Børn, der er eller har været udsat for en/ flere belastninger gennem længere tid.
Børn, der er belastet fysisk, psykisk eller socialt.
Børn, der har ændret adfærd med langvarige trivsel- og tilpasningsvanskeligheder til følge.
Børn med kraftige signaler på langvarig belastning/traumatiske begivenheder med begyndende personligheds-mæssig fejludvikling eller dysfunktion til følge.

Vi har i indsatsplanen fælles mål, ansvar, tid og en klar arbejdsdeling.
Vi ved, hvilken faglighed hver især fortsat bidrager med.
Den socialfaglige myndighed i Børne- og Ungerådgivningen vurderer samtidig, om der skal laves børnefaglig undersøgelse.
Det tværfaglige team og Børne- og Ungerådgivningen involveres altid, når der er tale om truede børn.

Den lokale opgaveløsning fortsætter.
På tværs af faggrupper lokalt og centralt kan vi i samarbejde med familien afhjælpe barnets/familiens vanskeligheder.

Underretning til Børne- og Ungerådgivningen.
Eventuelt indstilling til PPR.
Eventuelt visitation via Fagsekretariatet for Undervisning eller Dagtilbud Børn.

5. BØRN I PROBLEMER

Tertiært forbyggende

Børn, der tidligt, længe eller massivt har været udsat for en række belastninger og mangel på tilfredsstillelse af de grundlæggende behov.
Børn, der er afvigende fysiske, psykisk og/eller socialt.
Børn, der har en afvigende adfærd med permanente problemer.
Børn, der har varige skader på personligheden, fx forsinket udvikling, mistrivsel, psykiske lidelser, kontaktsvaghed, misbrug, og kriminalitet.

Fortsat dialog og samarbejde med forældre, familie og det udvidede netværk.
Den socialfaglige myndighed indhenter lovpåkrævede og nødvendige oplysninger og har beslutningskompetencen.

Den lokale opgaveløsning fortsætter på det visiterede grundlag.
Der er behov for, at Børne- og Ungerådgivningen i samarbejde med institution, skole familienetværk samt eventuelt eksternt tilknyttede partnere yder indsats efter socialfaglig handleplan.

Visitation til Børne- og Ungerådgivningen.
Myndighedsudøvelse og underretningspligt.
Der er lavet en underretning jævnfør fælles retningslinjer og skabelon.

6. LOKALMØDET

Lokalmødet er et tværfagligt forebyggende samarbejde mellem forældre, dagpleje, daginstitutioner, skole, SFO og Børne- og Ungerådgivningen. Lokalmødet er et tværfagligt forum for drøftelse af problemstillinger omkring børn, der vurderes at befinde sig i Børnelinjens gruppe 2-3.

6.1 FORMÅLET MED LOKALMØDET

Lokalmødet har to sidestillede formål, som er tværfaglig sparring på den ene side og aftale om en konkret indsatsplan for det videre forløb på den anden. Det sker ved at:

- etablere et tværfagligt forum med deltagelse af familien og barnet for at drøfte den pædagogiske indsats i forhold til børn og unge, hvis sundhed, trivsel og særlige forudsætninger for læring ønskes vurderet
- give mulighed for, at forskellige faglige synsvinkler kan belyses samt koordinere indsatsen i forhold til en given udfordring omkring barnet/den unge
- udfordringer i den pædagogiske praksis i første omgang søges løst ved hjælp af konsultativ bistand, råd og vejledning
- koordinere den samlede indsats i relation til børn og unge med særlige behov i hjem, institution og skole.

6.2 HVAD KAN AFTALES PÅ ET LOKALMØDE?

- Særlige pædagogiske indsatser i institutionen/på skolen
- Særlige aftaler omkring institutionens/skolens samarbejde med familien
- Konsultativ bistand fra PPR
- Råd og vejledning fra Den Kommunale Sundhedstjeneste
- Råd og vejledning fra socialrådgiver.

Lokalmødet har to sidestillede formål, som er tværfaglig sparring på den ene side og aftale om en konkret indsatsplan for det videre forløb på den anden.

6.3 FORÆLDREINDDRAGELSE

Forældrene opfordres altid til at deltage i det konkrete møde. Hvis forældrene ikke ønsker dette skal de som minimum være orienteret om og inddraget i, hvad der ønskes drøftet på lokalmøde vedrørende deres barn. Forældrene opfordres til at invitere relevante personer (familie, venner m.fl.) med til lokalmødet, hvis de ønsker det.

6.4 PRAKTISKE FORHOLD OM LOKALMØDET

6.4.1 DELTAGERNE I LOKALMØDE

Barnets forældre, barnet, pædagog, klasselærere, sundhedsplejerske/skolesygeplejerske, ledelsesrepræsentant for den pågældende institution/skole, socialrådgiver samt PPR medarbejder. Endvidere deltager tale-/hørekonsulent på lokalmøde vedrørende 0-6 års-området.

Til møderne kan der inviteres relevante ressourcepersoner til drøftelse af konkrete problemstillinger.

6.4.2 PLANLÆGNING AF MØDEDATOER

Børne- og Ungerådgivningen fastlægger og planlægger mødedatoer og tidspunkt for lokalmøder hos samtlige institutioner og skoler. Der planlægges lokalmøder for et skoleår ad gangen.

Børne- og Ungerådgivningen tager kontakt til den enkelte institution/skole med henblik på planlægning. Der afholdes som minimum fire lokalmøder årligt i hver institution. Ved ferie eller sygdom blandt personalet fra Børne- og Ungerådgivningen vil der være vikardækning.

6.4.3 MØDEANSVARLIG

Institutionens/skolens ledelsesrepræsentant er mødeleder og ansvarlig for planlægning og afvikling af lokalmødet. Det betyder, at ledelsen udsender dagsorden efter at have koordineret denne med de øvrige faste mødedeltagere.

6.4.4 DAGSORDEN

Der er udarbejdet en skabelon til dagsordenen på lokalmødet, som findes på kommunens hjemmeside under Fagsekretariat Børne- og Ungerådgivning.

Dagsorden udsendes minimum seks arbejdsdage før et planlagt lokalmøde. Dagsorden til deltagere fra Børne- og Ungerådgivningen sendes via mail til: lokalmøeder@faaborgmidtfyn.dk.

Hvis der ikke er sat problemstillinger omkring konkrete børn på dagsordenen til lokalmødet, kan lokalmødet bruges til debat om blandt andet:

- drøftelse/sparring om generelle problemstillinger
- temadrøftelser
- generel orientering.

6.4.5 REFERAT OG INDSATSPLAN

Ledelsesrepræsentanten udarbejder et beslutningsreferat i form af en indsatsplan fra møderne. Indsatsplanen sendes til mødedeltagerne hurtigst muligt efter mødet.

Indsatsplanen indeholder:

- den pædagogiske indsats
- samarbejde med forældre og andre faggrupper
- evaluering af indsatsen.

6.4.5.1 Skabelon til referat og indsatsplan

Der benyttes en fast skabelon til referat/indsatsplan fra lokalmødet. Skabelonen er den samme som til dagsordenen, så referat/indsatsplan kan skrives ind i skabelonen i forlængelse af dagsordenen.

Det skal fremgå af indsatsplanen:

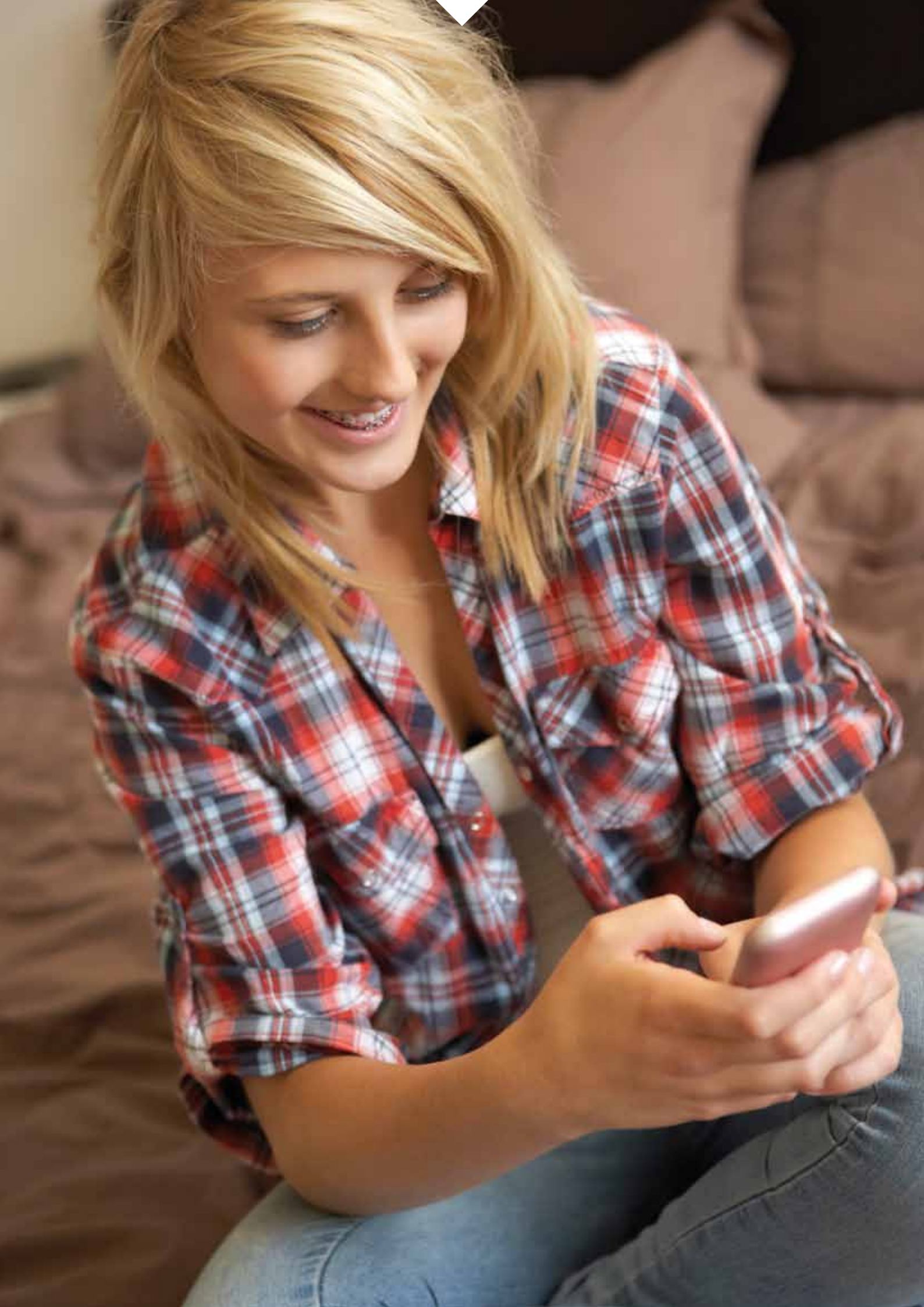
- hvad, der er aftalt
- hvem, der gør hvad
- i hvilket regi, der sker opfølgning – og hvornår.

Der kan være ventetid på bestemte tiltag. Imens sikrer institutionen en sammenhængende indsats.

6.4.6 DE FASTE MØDEDELTAGERES FORBEREDELSE TIL LOKALMØDET

Ledelsesrepræsentanten planlægger og koordinerer dagsordenen til lokalmødet og sikrer endvidere forventningsafstemning med de deltagende pædagoger og lærere. Ledelsesrepræsentanten sørger endvidere for at forberede forældrene til lokalmødet. Herunder sikrer ledelsesrepræsentanten, at forældrene er forberedt på formålet med lokalmødet, hvad der ønskes drøftet på lokalmødet samt hvem, der deltager.

Medarbejderne fra Børne- og Ungerådgivningen (og Den Kommunale Sundhedstjeneste, når der er tale om et 0-6-års barn) afstemmer dagsordenen med hinanden inden lokalmødet, herunder aftaler eventuel rollefordeling omkring drøftelse af konkrete problemstillinger.

7. UNDERRETNING

I dette afsnit beskrives den skærpede underretningspligt, som alle offentligt ansatte er underlagt. Desuden beskrives selve proceduren, når du laver en underretning.

7.1 SKÆRPET UNDERRETNINGSPLIGT

Som offentligt ansat har du skærpet underretningspligt. En bekymring drøftes altid med nærmeste leder. Der henvises til den lovpligtige skærpede underretningspligt, som alle offentlige ansatte er underlagt. Underretningspligten kan ikke tilsidesættes – heller ikke selv om der allerede er et tværfagligt samarbejde i gang omkring et barn.

UDDRAG AF SERVICELOVENS § 153

Personer, der udøver offentlig tjeneste eller offentligt hverv, skal underrette kommunen, hvis de under udøvelsen af tjenesten eller hvervet får kendskab til eller grund til at antage:

- at et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte efter kapitel 11
- at et barn umiddelbart efter fødslen kan få behov for særlig støtte efter kapitel 11 på grund af de vordende forældres forhold
- at et barn eller en ung under 18 år har været udsat for vold eller andre overgreb.

7.2 UNDERRETNING TIL BØRNE- OG UNGERÅDGIVNINGEN

En underretning sendes til Børne- og Ungerådgivningen, når der er formodning om, at et barn eller en ung har brug for særlig støtte jf. Børnelinjens punkt 4 og 5. Bekymringen skal altid drøftes med familien og din nærmeste leder inden underretningen indsendes. Det forudsættes, at der har været afholdt fx lokalmøde, og at der her er udarbejdet en indsatsplan, som medsendes. Underretningen skal være underskrevet af forældremyndighedsindehaveren. I tvivlstilfælde kan Børne- og Ungerådgivningen kontaktes.

Senest seks hverdage efter, at den skriftlige underretning er modtaget, vil afsenderen modtage en skriftlig kvittering på, at underretningen er indgået. Underretning efter Lov om Social Service § 153 og 154 skal altid ske til Børne- og Ungerådgivningen.

UNDERRETNING SKAL ALTID OVERVEJES:

- når barnet vurderes at være i gruppe 3-4 på "Børnelinjen"
- ved børn, der viser åbenbare signaler på begyndende fejludvikling
- ved børn, der er fysisk/psykisk forsømte
- ved bekymringsbørn, hvor faggrupperne iagttager, at den ønskede ændring i barnets adfærd/udvikling udebliver.

7.3 GOD ETIK I FORBINDELSE MED UNDERRETNING

- Forældre inddrages fra starten
- Respekter altid forældrene. Uanset vilkårene i en familie, er og bliver familien barnets vigtigste holdepunkt. Respekter, at familien kan have andre normer end dine egne
- Åben og ærlig kommunikation. Forhold dig til det konkrete – beskriv, hvad du ser, helst med konkrete eksempler
- Faglighed - bevar barnet i fokus
- Husk tavshedspligten.

7.4 GOD ETIK I FORBINDELSE MED FORÆLDREINDDRAGELSE

Underretningen færdiggøres så vidt muligt sammen med forældrene – med mindre der er tale om et akut tilfælde, som beskrevet andet sted. Leder deltager så vidt muligt i gennemgang af underretningen med forældrene. Underretningen bør ikke udleveres eller sendes til forældrene op til en weekend, idet forældrene ikke skal "bære" på disse oplysninger uden at have mulighed for hurtigt at komme i kontakt med afsender eller Børne- og Ungerådgivningen.

I øvrigt henvises til den skærpede lovpligtige underretningspligt, som alle offentligt ansatte er underlagt. Underretningspligten kan ikke tilsidesættes - heller ikke, når der allerede er et tværfagligt samarbejde i gang omkring et barn.

7.5 AKUTTE TILFÆLDE

Ved mistanke om, at et barn er i livsfare eller ved mistanke om strafbare forhold, skal socialrådgivervagten straks underrettes. Børne- og Ungerådgivningen overtager herefter sagen:

- ved mistanke om vold og seksuelle overgreb, vil Børne- og Ungerådgivningen ind-

kalde de nærmeste samarbejdspartnere til et "bekymringsmøde". I dette møde vil der blive taget stilling til evt. politianmeldelse

- herefter aftales, hvem der gør hvad
- **hvis forældrene politianmeldes, må de fortsat ikke orienteres**
- fagsekretariat Børne- og Ungerådgivningen indgiver politianmeldelse.

Du kan altid ringe til Børne- og Ungerådgivningen for at få råd og vejledning i tidsrummet 8.15–15.30 (dagvagt) og ellers ringes til politiet.

UNDERRETNING SKAL SKE:

- når der er tale om børnelinjens 4 og 5, "velfærdstruende forhold"
- når børn har været udsat for fysisk/psykisk vold, mishandling og seksuelle krænkelser
- ved børn, der viser tegn på fysisk/psykisk vanrøgt
- når børn har været udsat for seksuelt misbrug.

UNDTAGELSE

Ved mistanke om vold eller seksuelle overgreb, hvor der kan blive tale om politianmeldelse af forældrene, må forældrene ikke orienteres. Se akutte tilfælde. Politiet afklarer om der er forhold, der bør efterforskes.

7.6 SKABELON TIL UNDERRETNING

Der er udarbejdet skabelon til underretning som findes på kommunens hjemmeside under Børne- og Ungerådgivningen. ▶

”

Ved mistanke om, at et barn er i livsfare eller ved mistanke om strafbare forhold, skal socialrådgivervagten straks underrettes. Børne- og Ungerådgivningen overtager herefter sagen.

7.6.1 OMRÅDER, DER SKAL BESKRIVES I UNDERRETNINGEN

- Barnets fysiske/psykiske og sociale udvikling
- Barnets foretrukne aktiviteter, og hvordan de forløber
- Barnets ressourcer - brug konkrete eksempler
- Barnets sociale adfærd i forhold til børn og voksne
- Fakta om familiemæssig baggrund
- Fakta om samarbejdet med forældrene
- Samspil mellem forældre og barn
- Fakta om barnets fremmøde.

Det er vigtigt, at underretningen ikke indeholder vurderinger eller løsningsforslag. Underretningen skal udelukkende beskrive, hvad der er set/observeret ud fra egen faglighed. Er der vigtige "andenhåndsoplysninger" skal det tydeligt fremgå, at der er tale om sådanne.

7.6.2 DET VIDERE FORLØB

Senest seks dage efter underretningen er modtaget af Børne- og Ungerådgivningen, vil afsender skriftligt modtage kvittering om, at underretningen er indgået.

Når Børne- og Ungerådgivningen modtager en underretning, er det første der sker, at forældrene kontaktes. Der arbejdes altid efter Lov om Social Service. Konkluderer Børne- og Ungerådgivningen, at der bør udarbejdes en socialfaglig undersøgelse om barnets forhold, udarbejdes denne indenfor de efterfølgende fire måneder.

Den socialfaglige undersøgelse kan munde ud i, at sagen enten henlægges eller, at der iværksættes foranstaltninger. Socialrådgiveren aftaler i undersøgelsesfasen med forældrene og basisteamet, hvilke faggrupper, der skal orienteres, og forældrene deltager i samarbejdet.

7.7 TAVSHEDSPLIGT

Grundlaget for det sociale arbejde og den tidlige forebyggende indsats er samarbejde og dialog med de berørte parter og accept af kommunens behandling af sagen. Det er en naturlig del af arbejdet, at der indhentes eller videregives nødvendige oplysninger om sagens indhold. Dette skal forældre og barnet/den unge orienteres om, og der bør, så vidt det er muligt, indhentes samtykke til, at det sker.

Videregivelse af fortrolige oplysninger fra en ansat i kommunen til en anden ansat i samme kommune er ikke som sådan begrænset af tavshedspligten, men der stilles krav til sagligheden.

Til den kommunale enhedsforvaltning hører alle faggrenene/afdelingerne i kommunen, kommunalt ansatte dagplejere, sundhedsplejersker og hjemmehjælpere samt de kommunale institutioner og de institutioner, som kommunen har overenskomst med. Folkeskolerne er ikke en del af enhedsforvaltningen.

I henhold til servicelovens § 49 a er der mulighed for at drøfte bekymringer om et barn/en ung på et indledende plan og som

Grundlaget for det sociale arbejde og den tidlige forebyggende indsats er: samarbejde og dialog med de berørte parter og accept af kommunens behandling af sagen.

en del af det forebyggende arbejde. Dette kan ske uden forældrenes viden og på et enkelt møde, og hvis der er særlig grund til det på yderligere et opfølgende møde. Udveksling af oplysninger kan ske mellem skole, skolefritidsordning, det kommunale sundhedsvæsen, dagtilbud, fritidstilbud og myndigheder, der løser opgaver inden for området for udsatte børn og unge.

Den, der har brug for at drøfte et barn/en ung, skal altid forsøge at indhente samtykke hos forældremyndighedsindehaveren inden videregivelse af oplysninger. Undtaget er dog ved underretninger om vold og seksuelle overgreb – se under disse.

8. STØTTE I HVERDAGEN

I langt de fleste tilfælde vil barnet forblive i skolen, daginstitutionen eller dagplejen. Ofte er et omsorgssvigtet barns hverdag præget af kaos og manglende kontakt til stabile voksne. Derfor kan skolen, daginstitutionen eller dagplejen netop være det bedste udgangspunkt for at opfylde barnets umiddelbare behov. Man skal stille sig selv spørgsmålet: "Hvordan kan vi blive den

bedst mulige skole/daginstitution/dagpleje for det omsorgssvigtede barn?"

Vi ved i dag en del om, hvad det er, der gør, at nogle børn bliver mønsterbrydere, dvs. klarer sig på trods af den barndom, de har haft. En af de vigtigste faktorer er, at der er ansvarlige voksne, der tager over, hvor nære voksne svigter. En lærer, pædagog eller

dagplejer kan naturligvis ikke erstatte god forældreomsorg. Men ved at være en god voksen for barnet kan man være med til at give det nogle ressourcer og et fristed, som gør, at det bedre kan klare de belastninger og svigt, som det udsættes for i hjemmet.

**FAABORG-MIDTFYN
KOMMUNE**

”

Ansatte, der arbejder med børn og unge i Faaborg-Midtfyn Kommune, udgør en meget væsentlig del af børnenes omgivelser. Som ansat har du derfor en særlig forpligtelse til at være opmærksom på, om de børn og unge, du møder, er i en situation, der kræver hjælp fra omgivelserne. Nogle gange har du pligt til at handle til gavn for børnene.